

Lesson A # 12

Rāmulu Gajavāḍa, Saṁskṛtam Teacher

Application of vocative case endings nouns

Nominative (singular)

रामः rāmaḥ = Rāma
कृष्णः kṛṣṇaḥ = Kṛṣṇa
बालः bālaḥ = Boy
हरिः hariḥ = Hari
गुरुः guruḥ = Guru
पिता pitā = Father
भगवान् bhagavān = God
श्रीमान् śrīmān = Sir
राजा rājā = King
बाला bālā = Girl
लता latā = Vine (Latā)
रमा ramā = Ramā
गौरी gaurī = Gaurī
देवी devī = Devi
माता mātā = Mother
श्रीमती śrīmatī = Madam
मान्या mānyā = Madam

Vocative (singular)

हे राम he rāma = O Rāma!
हे कृष्ण he kṛṣṇa = O Kṛṣṇa!
हे बाल he bāla = O boy!
हे हरे he hare = O Hari!
हे गुरो he guro = O Guru!
हे पितः he pitaḥ = O father!
हे भगवन् he bhagavan = O God!
हे श्रीमन् he śrīman = O Sir!
हे राजन् he rājan = O king!
हे बाले he bāle = O girl!
हे लते he late = O Latā! (O vine!)
हे रमे he rame = O Ramā!
हे गौरि he gauri = O Gaurī!
हे देवि he devi = O Devi!
हे मातः he mātāḥ = O mother!
हे श्रीमति he śrīmati = O madam!
हे मान्ये he mānye = O madam!

उदाहरणानि udāharaṇāni = Examples

श्रीमन् - महोदय ! भवतः नाम किम् ? śrīman – mahodaya ! -- bhavataḥ
nāma kim ? **O! Sir what is your name?**

मान्ये - महोदये ! भवत्याः नाम किम् ? mānye mahodaye ! bhavatyāḥ nāma
kim ? **O Madam! what is your name?**

हे बाल ! भवतः नाम किम् ? he bāla ! bhavataḥ nāma kim ?
O boy! what is your name?

हे बाले ! भवत्याः नाम किम् ? he bāle ! bhavatyāḥ nāma kim ?
O Girl! What is your name?

हे राम भवान् कुत्र गच्छति? he rāma bhavān kutra gacchati?
O Rāma! Where do you go (are going)?

हे कृष्ण भवान् किं करोति / पिबति / खादति / पठति / क्रीडति
he kṛṣṇa bhavān kim karoti / pibati / khādati / paṭhati / krīḍati?
O Kṛṣṇa! what do you do / drink / eat / read / play?

हे रमे भवती किं करोति / पिबति / खादति / पठति / क्रीडति
he rame bhavatī kim karoti / pibati / khādati / paṭhati / krīḍati?
O Ramā! What do you do / drink / eat / read / play?

हे गौरि भवती किं करोति / पिबति / खादति / पठति / क्रीडति
he gauri bhavatī kim karoti / pibati / khādati / paṭhati / krīḍati?
O Gaurī! What do you do / drink / eat / ead / play?

प्रश्नाः praśnāḥ = Questions

अधः संस्कृतवाक्यानाम् अनुवादम् आङ्ग्लभाषयां लिखतु ।

adhāḥ saṁskṛtavākyaṅam anuvādam āṅglabhāṣayāṁ likhatuḥ

Write the translations of the following saṁskṛtam sentences in English.

1. हे राम रक्षतु माम् । he rāma rakṣatu māmḥ

2. हे कृष्ण पाहि माम् । he kṛṣṇa pāhi māmḥ

3. भो राम पाहि माम् । bho rāma pāhi māmḥ

4. रे रमेश अत्र आगच्छतु । re rameśa atra āgacchatuḥ

5. हे बालौ ! क्रीडाङ्गणे भवन्तौ किं कुरुतः?

he bālau ! krīḍāṅgaṇe bhavantau kiṁ kurutaḥ ?

6. हे! राजन् भवतः आज्ञा प्रकारेण आस्थने उपस्थितोऽस्मि किं करोमि?

He! rājan bhavataḥ ājñā prakāreṇa āsthane upasthito'smi kiṁ karomi?

अधः आङ्ग्लवाक्यानाम् अनुवादं संस्कृते लिखतु ।

adhāḥ āṅglavākyaṅām anuvādam saṁskṛte likhatuḥ

Write translations of the following sentences in Saṁskṛtam

1. O ! Govinda go there.

2. O! Mādhava look at that tree.

3. O! Krishna what are you doing here?

4. O! Ramesha eat your food now.

5. O Gopāla when are you going to read?

6. Make five sentences in Saṁskṛtam using vocative case endings.

शब्दसंग्रहः śabdasaṅgrahaḥ = Vocabulary

अद्य adya = today, कः kaḥ = what, who (*masculine*), वासरः vāsaraḥ = day of the week, इदानीम् idānīm = now, भोजनम् bhojanam = meals, शीघ्रम् śīghram = quickly, विना vinā = without, व्याकरणम् vyākaraṇam = grammar, ज्ञानम् jñānam = knowledge, पण्डितः paṇḍitaḥ = Scholar, सभा sabhā = assembly, group, न शोभते na śobhate = does not shine (does not look good), पाहि pāhi = protect, आज्ञा ājñā = order, command, प्रकारेण prakāreṇa = in accordance, आस्थानम् āsthānam = court, उपस्थितः upasthitaḥ = present, कारणम् kāraṇam = reason, स्वीकृत्य svīkṛtya = having taken,

संस्कृतसंभाषणम् saṁskṛtasambhāṣaṇam

अधः संभाषण रूपेषु संस्कृत वाक्यानां अनुवादम् आंग्लभाषायां लिखतु ।

adhāḥ sambhāṣaṇa rūpeṣu saṁskṛta vākyaṇām anuvādam āṅglabhāṣāyām likhatul

पिता -- हे बाल अद्य कः वासरः? pitā -- he bāla adya kaḥ vāsaraḥ ?

पुत्रः --- श्रीमन्! अद्य सोमवासरः । putraḥ --- śrīman! adya somavāsaraḥ ।

पिता - - हे पुत्र! इदानीम् अष्टवादनं भोजनं स्वीकृत्य शीघ्रमेव विद्यालयं गच्छ । हे पुत्र पठ । संस्कृत-व्याकरणं पठ । संस्कृतव्याकरण-ज्ञानेन विना भवान् पण्डितानां सभामध्ये न शोभते ।

pitā -- he putra ! idānīm aṣṭavādanam bhojanam svīkṛtya śīghrameva vidyālayam gacchal he putra paṭhal saṁskṛta-vyākaraṇam paṭhal saṁskṛtavvyākaraṇa-jñānena vinā bhavān paṇḍitānām sabhāmadhye na śobhate ।

पुत्रः -- हे मातः ! भवत्याः पूजा समाप्ता अस्ति वा ? अहं क्षुधितोऽस्मि (क्षुधितः अस्मि) । भोजनं सिद्धं वा ? ptrah -- he! mātaḥ bhavatyāḥ pūjā samāptā asti vā ? aham kṣudhito'smi (kṣudhitaḥ asmi) । bhojanam siddham vā?

अध्यापकः -- हे छात्राः ! अद्य "ताटकवध" इति नाम्ना कथां भवतः अहं श्रावयामि ।

adhyāpakaḥ -- he chātrāḥ ! adya "tāṭakavadha" iti nāmnā kathām bhavataḥ aham śrāvayāmi ।